

Lleida ciutat emergent de Catalunya al segle XXI

Bon dia a tothom,

L'objectiu de la meva intervenció aquest matí, en aquest esmorzar de la Tribuna Catalunya del Fòrum Europa, és exposar l'encaix i el rol que Lleida ha de tenir a Catalunya, a Espanya i a la nostra Euroregió. Exposar les raons que, al meu entendre, fan de Lleida una ciutat emergent de Catalunya al segle XXI. Una afirmació que contrasta amb algunes idees del passat esdevingudes tòpiques.

Posaré alguns exemples,

Lleida, és una ciutat llunyana. Els 160 quilòmetres que la separen de Barcelona semblen pesar molt més que el centenar que separen la ciutat comtal de Girona o Tarragona. Avui, amb el servei ferroviari de l'Ave, Lleida està a una hora de Barcelona. A trenta minuts de Saragossa i a dues hores de Madrid. Per aquesta raó, més d'un milió i mig de viatgers han fet us de l'Ave amb parada a Lleida, amb un promig de 1400 passatgers que arriben o surten cada dia de l'estació Ave.

Lleida està a l'abast de 20 milions de persones en menys de dues hores.

Un altre tòpic afirma que **Lleida és una ciutat de pas**. Durant un temps, i d'això ja fa molts anys, Lleida era per a molts viatgers la silueta llunyana de la Seu Vella.

O també una ciutat a la qual s'arribava destinat, plorant, però de la que també es marxava plorant. Avui les coses han canviat radicalment. **Lleida és la segona ciutat de Catalunya en acollir congressos, convencions i reunions professionals i de negocis; com també és la segona a Catalunya en la celebració de salons i fires de mostres**. La nostra Fira realitza, ja, 20 certàmens anuals.

També haureu sentit a dir que **Lleida és una ciutat pagesa**. Ho és, en efecte, en tant que proveeix serveis de tota mena al seu entorn agrícola i ramader. Però ho és, també, per altres rellevants fets: Lleida te una **escola d'enginyeria superior agrària i de forest**, que són les úniques existents a Catalunya, i **la nova titulació, única a Espanya, de Ciència i Salut Animal**.

I també Biotecnologia, Nutrició, i titulacions tecnològiques i d'humanitats, en una Universitat de 9000 persones. Lleida està posant a punt un **Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari**. **Lleida és una ciutat on els espais naturals són urbans**: el parc de la Mitjana, el parc del riu Segre i els aiguamolls de Rufeà.

Lleida és també agrícola en tant que te instal·lades nombroses empreses agroalimentàries, algunes de les quals multinacionals. Lleida disposa de dos polígons industrials ja totalment ocupats, i d'un polígon logístic. En breu disposarà d'un **nou polígon, que combinarà una i altra activitats, d'una superfície de 5 milions de m²**, en una col·laboració entre la Paeria i l'Incasol. Lleida és, de sempre, una capital comercial.

A la llotja de **Mercolleida** es fixen, setmana a setmana, preus agrícoles i ramaders que són de referència a Espanya i a Europa.

En definitiva, Lleida està a prop, és una ciutat per visitar i fer negocis, és una moderna capital agroalimentària, és una gran capital comercial i universitària.

Cal recordar que Lleida va tenir, l'any 1300, la primera Universitat de la Corona d'Aragó; que a partir de 1264 ja gaudia del règim municipal de Paeria, atorgat pel Rei Jaume I, coronat a Lleida; i que durant el seu regnat es va construir la Seu Vella, una de les catedrals més importants d'Europa del segle XIII.

Dit això, voldria remarcar un altre fet que fa de Lleida una ciutat única a Catalunya.

És única perquè, amb una població de 136.000 habitants, no te al seu entorn immediat cap altre ciutat que arribi als 6.000. La comarca del Segrià en te 190.000. La província de Lleida 400.000. Cap capital comarcal de la demarcació supera els 16.000 habitants. **Lleida és, relativament, un gegant demogràfic en relació al seu entorn.**

Una altra característica de Lleida és el fet de ser **un nucli de comunicacions que connecta la resta de Catalunya amb la resta d'Espanya i amb la veïna França**. Un fet determinant en la història i en l'actualitat. Les autovies i autopistes existents; l'autovia a Osca, en construcció; la carretera i futura autovia a França, per la Vall d'Aran; i **la necessària autovia fins a Tarragona, el nostre port de mar natural**, conforma el complement necessari de la xarxa principal de carreteres. L'Ave, amb estació al centre de la ciutat, i, ben aviat,

l'aeroport de Lleida-Alguaire, completen la centralitat de la capital com a nus de comunicacions.

La combinació d'aquestes dues característiques, dimensions de les poblacions municipals i xarxa de comunicacions centrades a Lleida, han creat un entorn molt lligat en el dia a dia, amb lligams de treball, d'estudi; pels serveis, públics i privats que s'ofereixen; per les activitats comercials; i per les activitats culturals i lúdiques. Lleida té un alt nivell d'atractivitat entre una àmplia població que va de Vielha i la Seu d'Urgell fins a Fraga, i des de Monsó fins a Flix. Una població de l'ordre dels 300.000 habitants que té en la nostra ciutat el lloc de referència.

De manera especial, és clar, en el seu entorn comarcal immediat, amb els municipis del qual estem compartint serveis de transport interurbà, distribució d'aigua potable i eliminació de residus sòlids. **Un esbós d'àrea urbana de caràcter metropolitana.**

Per tant, quan parlem de Lleida hem de pensar en un territori més ampli del que assenyalen els seus límits municipals.

Tot plegat fa de la ciutat de Lleida, i el seu entorn d'influència, una qüestió nacional. Sense aquest sistema de ciutats en la zona occidental del nostre país, Catalunya no seria sinó una estreta franja costanera de la Mediterrània, més la gran concentració urbana de l'àrea barcelonina.

La funció aglutinadora de la població, i de les seves activitats, en un territori extraordinàriament ampli, que realitza la ciutat de Lleida és determinant per al futur de Catalunya. Perquè són les activitats estables i continuades de les

persones les que vertebran el territori, i els nodes de la xarxa territorial són les ciutats.

Fa ja molts anys, d'abans del Congrés de Cultura Catalana, que hom parla dels desequilibris territorials de Catalunya. A Lleida també hi hem parlat. En un procés participatiu de la Societat Civil i les Institucions lleidatanes, varem formular uns principis, un model, una nova visió de les grans infraestructures que es fan en el segle XXI.

Un projecte d'equilibri de país que va rebre el nom, primer, de Manifest de Vallbona i després de Compromís per Lleida, al qual, els qui tenim responsabilitats de govern, hem de posar-hi els projectes de futur motors de la nova economia.

Perquè, **en el transcurs dels darrers trenta anys, els desequilibris no han disminuït.** La població catalana ha anat concentrant-se en un nombre reduït de nuclis urbans, mentre que bona part del territori quedava estancada en la seva població, o l'anava perdent de mica en mica. A Lleida, per les circumstàncies que acabo d'esmentar, li ha correspost un paper equilibrador, be que parcial. Sembla, per tant que **a Lleida li ha correspost la funció vertebradora del territori interior de Catalunya.**

Un país necessita una gran capital, Barcelona en el nostre cas. Però només una capital no fa un país. **Catalunya necessita una Lleida forta per ser un gran país.**

D'altra banda, si deixem de veure Lleida només de Catalunya endins i ho fem també de Catalunya en fora, veurem que l'àrea urbana de Lleida constitueix un node de gran importància en l'Eix de l'Ebre, que té una funció bàsica d'articulació entre Catalunya, Aragó i Espanya. Lleida és una ròtula situada entre la Barcelona Metropolitana i la Saragossa macrocefala. **Per tant, Lleida és cabdal per poder competir en el sistema urbà de ciutats de l'Eix de l'Ebre.** En conseqüència el govern de la Generalitat ha de tenir sempre present aquest fet.

La influència catalana en el sistema econòmic del Nord d'Espanya i de l'Eix de l'Ebre passa per Lleida. En una terminologia ben nostra, parlaríem de Lleida com el rerepaís. L'Institut d'Estudis Catalans defineix rerepaís com les zones darrera regions costaneres amb les que es relaciona. Avui, en un món global interconnectat, els rerepaís asseguren, justament, l'enllaç, és a dir són els nodes, entre la costa i la resta de l'entorn socioeconòmic.

La ciutat de Lleida viu en aquests moments un procés de transformació especialment intens. Queda molt llunyana la ciutat provinciana que va ser. Avui, després de molts anys d'expansió urbana, estem realitzant projectes de gran envergadura entre els qual cal destacar els següents:

El Pla de l'Estació del ferrocarril. A recer de l'arribada de l'Ave s'aconsegueix el cobriment de la via fèrria en tot el seu tram urbà, que transforma 14 hectàrees del centre de Lleida amb un gran parc damunt el cobriment de les vies; que connecta tres barris de la ciutat amb el centre, eliminant d'aquesta manera i de forma definitiva la barrera del ferrocarril; i que crea una nova centralitat urbana amb la dotació de nous habitatges i de nous espais comercials.

Els Plans de Barri de La Mariola i del Centre Històric. Dues actuacions de rehabilitació urbana i arquitectònica, acompanyada de dotacions de nous equipaments i serveis als seus veïns. Uns plans, com es sabut, finançat a parts iguals per l'ajuntament i la Generalitat. Unes obres que afegeixen un gran valor social i de cohesió ciutadana.

Les noves infraestructures de comunicació, ja acabades o en construcció. Que faciliten les connexions internes. Com el nou pont en la prolongació de Prat de la Riba; l'Eix de Príncep de Viana, des de la plaça Europa fins als Magraners, saltant el riu Segre amb un pont atirantat de gran bellesa, en construcció; l'avinguda de Pinyana, que ja connecta les carreteres nacionals 230 i 240; la nova passarel·la al servei del campus universitari de Cappel·la, per citar les més importants; o l'acabament de la variant sud de la ciutat.

L'Aeroport de Lleida-Alguaire, obra de la Generalitat a Lleida, que es preveu sigui operatiu l'estiu de l'any vinent, representa l'oportunitat de potenciar el transport de mercaderies, amb valor afegit, del nostre sistema productiu, i de competir inter-modalment en l'àmbit logístic.

L'Aeroport serà també una eina bàsica pels sectors turístics en que competeixen les terres de Lleida. **L'Ave i l'Aeroport representen par a Lleida en el segle XXI lo mateix que l'arribada del tren en el segle XIX.**

El Pla Estratègic de la Fira de Lleida, ja aprovat. La Fira, que precisa una ampliació, té un Pla estratègic que actua sobre 90 hectàrees, amb una inversió estimada en 100 milions d'euros; connectat al Pla ARE de reconversió de la carretera N-II en un nou eix urbà, dotat de tots els equipaments necessaris, per als nous veïns d'aquesta àrea urbana.

La rehabilitació de Gardeny. El turó que va deixar de ser ubicació de casernes militars per acollir el Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari, el parc de les Humanitats, i el CosmoCaixa de Lleida.

El nou Polígon Industrial de Torreblanca, de 500 Ha. Realitzat amb l'Incasol, a que he fet referència abans.

Una ciutat, doncs, més moderna i més atractiva. Una ciutat, per tant, en la que resultar atractiu invertir.

L'economia de Lleida vol mantenir el focus d'excel·lència en el món agroalimentari i ser rellevant en la construcció, l'obra pública, el comerç, la logística i la tecnologia.

Lleida destaca per les seves exportacions agroalimentàries, entre les quals els olis, la fruita i els seus elaborats en suc, els derivats dels cereals, com la cervesa, i la carn de porc, són les que aporten més valor .

Com és ben conegut, la balança comercial espanyola és molt deficitària. En aquest sentit, cal destacar que, segons la informació facilitada per la Cambra de Comerç i Indústria de Lleida, **l'increment de les exportacions de Lleida durant els primers vuit mesos d'aquest any ha estat del 10,9% respecte de mateix període de l'any anterior.** Les terres de Lleida tenen la balança comercial positiva gràcies a les exportacions agràries.

Per continuar avançant en la mateixa línia, ens cal la recerca, la transferència de tecnologies i la innovació. El Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari és la

nostra aposta per seguir avançant. Un gran equipament científico-tecnològic, propietat a parts iguals de l'Ajuntament de Lleida i de la Universitat, amb fortes implicacions de la Conselleria d'Agricultura, de la d'Innovació i dels Ministeris d'Universitats i Innovació i del d'Indústria.

El Parc es dedica a subsectors de l'agricultura, la ramaderia i les noves tecnologies, **concentrant el seu esforç en la transformació tecnològica de les empreses del sector que ja existeixen i en la creació de noves empreses altament especialitzades**. El lligam entre el nou polígon industrial i el Parc garantirà l'aplicació d'innovacions a les empreses industrials.

Ja ara, el Parc s'especialitza en la millora dels cereals i dels processos de panificació (Innopan); en el tractament de la fruita dolça (Fruitcentre); en la maquinaria agrícola especialitzada (Maqcentre) i en la recerca de la producció animal.

El Parc també té serveis de transferència tecnològica; un institut de recerca agroalimentària, un centre de recursos agrícoles i forestals (jardí botànic o arboretum); un grup de 12 empreses dedicades a les Tic, entre elles dues conegudes multinacionals; i, naturalment, una incubadora d'empreses, on ja són instal·lades 30 empreses de joves emprenedors, i més de 100 han fet els seus inicis en el nostre viver.

Crec poder afirmar que en l'inici de tot aquest projecte, varem veure amb una certa anticipació **la importància que avui tenen els equipaments científics i tecnològics adreçats a promoure la innovació, de la qual depèn, de manera clara, el futur en el que Lleida destaca i en el que vol ser un referent internacional**.

El futur de l'agricultura i la ramaderia de Lleida, és a dir la de Catalunya, passa per la Universitat, la recerca i la innovació. Com li vaig dir al president Montilla en la inauguració de la darrera Fira de Sant Miquel, **l'agricultura de Lleida no es juga el seu futur en el sòl o en l'aigua, sinó en el Pacte Nacional per a la Recerca i en el Mapa Universitari de Catalunya.**

Al costat del Parc Científic i Tecnològic, hem començat la creació d'un **Parc de les Humanitats. L'objectiu és acostar les noves tecnologies i els tecnòlegs a les humanitats.** Hem donat el primer pas amb la creació del **Màgical Centre**, dedicat a les produccions d'audiovisuals; un projecte ja en execució.

I seguirem amb la creació de mecanismes de col·laboració entre humanistes i tecnòlegs, per tal de perseguir una relació profitosa pels interessos professionals d'uns i altres i la creació d'empreses en un sector clarament emergent.

Com ja he avançat , **Lleida també és ciutat molt destacada en el que s'anomena turisme de negocis.** Tenim espais naturals urbans, una excel·lent producció cultural; un gran patrimoni arquitectònic; bons equipaments culturals; i una proximitat física, cultural i sentimental als Pirineus que ens posicionen molt be en aquest turisme emergent.

Som una ciutat de grandària mitjana, sense els inconvenients de les grans urbs i amb tots els avantatges de les ciutats intermèdies.

Tot contribueix a que en els darrers anys, hagi crescut de manera exponencial la realització de congressos i reunions professionals. **L'any 2007 van ser en nombre de 333, amb un 48% d'augment sobre l'any anterior; i amb una participació de 33.281 assistents, un 36% més que l'any 2006. Les xifres d'aquest anys confirmen la tendència a l'alça.**

Per mantenir creixements de dos dígitos cal invertir. Per això estem fent **La Llotja, el Centre de Negocis i Convencions de Lleida**, un edifici emblemàtic sortit d'un concurs internacional. Aquest palau de congressos potenciarà l'atractiu de Lleida en un sector molt competitiu en el qual, com he dit, ja som la segona ciutat de Catalunya, la primera després de Barcelona. La Llotja serà, també, un equipament teatral.

Lleida aposta també pel turisme cultural. L'oferta turística monumental de la ciutat, es atractiva. Amb elements com la Seu Vella, el Museu de Lleida, el Castell dels Templers, el Museu d'Art Contemporani i el Museu Morera. Com ho són les temporades de teatre i música; i les manifestacions d'arts plàstiques com la dedicada enguany a l'obra del gran escultor lleidatà Leandre Cristòfol. La celebració de dos festival de cinema, el de Cinema Llatinoamericà i el festival Animac, de cinema d'animació. El Festival de Titelles i la ja vint-i-cinquena, Nit de les Lletres, amb la concessió de 3 importants premis literaris.

Lleida té, però, reptes que són, també, oportunitats de creixement. En vull destacar tres. Un repte clar és reforçar el teixit industrial que afegeix valor.

Lleida te els elements necessaris per facilitar una nova onada industrial decantada de forma preferent, però no única, cap a l'aplicació a la indústria de tecnologies que afegeixen valor a la producció agrària. **El procés de transformació de la producció agrícola i ramadera en producte acabat és a Lleida una assignatura pendent.** El sector públic hi hem, de posar les

infraestructures: sòl industrial, comunicacions, Parc Científic, i formació. El sector privat hi ha de posar les empreses. Amb el govern, especialment amb la conselleria d'Agricultura, estem posant les condicions i les complicitats que facilitin aquest procés.

Un altre repte és el de **reforçar l'atractivitat comercial de la ciutat-regió**. Lleida segueix sent una gran plaça comercial de Catalunya.

La seva atractivitat, com ja he indicat, supera de llarg els límits municipals i comarcals. **Per consolidar el seu paper, també de capital comercial, en el sistema de ciutats de l'Eix de l'Ebre, precisem de més sòl comercial, i de major llibertat d'instal·lació de grans empreses.** El model pel que apostem és la integració d'aquestes empreses a la trama urbana. No volem, ni autoritzarem, centres comercials en mig de deserts urbans, però tampoc és bo privar grans zones urbanes de centres comercials. Les limitacions legals han de ser només de caire urbanístic, sense limitar la competència econòmica.

El tercer gran repte de Lleida són les infraestructures. He citat les bàsiques, algunes acabades i d'altres en desenvolupament.

Ens cal, encara, una aposta decidida del Govern per convertir la fortalesa geogràfica de Lleida en valor econòmic per a Catalunya. L'eina per activar la geografia és l'obra pública. Les autovies Lleida-França, per la Vall d'Aran; l'Eix Cantàbric-Mediterràni, per Osca, Lleida i Tarragona; l'Eix de l'Ebre i la modernització dels eixos ferroviaris **són necessitats de Catalunya que passen per Lleida.**

He deixat lo més important pel final. Si algú em pregunta quin és l'actiu més important d'una ciutat, diré que els seus homes i dones. Si em demanen per

l'entorn més favorable, he de respondre que la cohesió social i la convivència. I si es tracta de quina és el valor més important, diré l'educació.

Perquè, tots els objectius esmentats depenen de disposar d'un capital humà plenament format. Aquesta és, de totes les qüestions plantejades, la que requereix la millor resposta. **Lleida és una ciutat educadora.** Des de l'administració municipal estem implicats en tota la cadena formativa dels joves. Des de l'escola bressol, etapa educativa en la que Lleida és la primera ciutat d'Espanya, en escoles bressol municipals per habitant; fins a la Universitat, a la que donem un decidit suport en el seu creixement i en els projectes conjunts que he esmentat; passant per la formació professional, en la que som líders en la seva promoció, reconeixement social i lligam amb l'empresa; sense oblidar la formació en les tres escoles municipals d'arts, la Música, les arts plàstiques i el teatre. Les tres sumen 2.500 alumnes. L'art és important a Lleida.

Precisament, la formació professional és, encara, un dels punts febles del sistema educatiu a tot l'estat. A Catalunya l'estem millorant. D'aquesta formació depèn tant la creació de llocs de treball ben qualificats com els tan necessaris increments de productivitat. **Lleida compta amb la primera fira catalana de la FP que ja va cap a la seva tercera edició. El reconeixement social de la FP, que l'empresa ja fa, és un objectiu de país i, evidentment, de ciutat.** A Lleida aquest objectiu va avançant. Enguany, el nombre d'estudiants matriculats a FP ha superat, per primer cop, als de batxiller. Ara, per seguir avançant, cal impulsar decididament els instituts de formació professional integrals.

Finalment, **Lleida és, clarament, una ciutat universitària.**

La Universitat de Lleida, molt lligada al seu territori, ha aprovat un pla estratègic en el qual es defineix, fonamentalment, com **una universitat especialitzada**

en agroalimentació. Tant el Rector com el President del Consell Social estan donant un gran suport a aquest model d'universitat i de ciutat. Un suport inestimable pel creixement econòmic de la ciutat i el seu territori.

Lleida posa el coneixement i la formació al servei del desenvolupament.

En definitiva, quan un pensa en l'atractivitat d'un territori, te en compte diverses variables bàsiques: la qualitat de vida, la cohesió i la convivència ciutadanes; les infraestructures productives, les comunicacions, les disponibilitats de sòl industrial, d'aigua i d'energia; i la disponibilitat de bons professionals. Lleida és bona en aquestes variables, i tendim a millorar-les. Són allò que, des de Lleida, oferim a Catalunya.

Les crisis financera i econòmica actuals, les resoldrem. L'econòmica requerirà molt esforç i nous models. Es tracta, además de resoldre-la, que Catalunya en surti reforçada a Europa. Els problemes estructurals: productivitat, competitivitat, balança comercial, els hem de resoldre apostant pels nous sectors econòmics, i també pels sectors tradicionals amb base territorial. En el nou model econòmic de la nostra Regió Europea, Catalunya no es pot permetre el luxe de no comptar amb l'aportació de tot el territori i dels sectors productius que aquest ofereix.

Els optimistes, que veiem la crisi com una oportunitat, creiem que l'equilibri i les zones emergents són bones receptes per sortir-ne reforçats. **Creguin-me, Lleida és una àrea emergent de Catalunya.**

Barcelona, 19 de novembre de 2008.

Àngel Ros i Domingo

Alcalde de Lleida